

Metodologia historii - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Metodologia historii
Kod przedmiotu	08.3-WH-HD-MH- 19
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Historia
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	drugiego stopnia z tyt. magistra
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2021/2022

Informacje o przedmiocie	
Semestr	2
Liczba punktów ECTS do zdobycia	9
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	- prof. dr hab. Dariusz Dolański - dr hab. Andrzej Gillmeister, prof. UZ - dr Maciej Lubik

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	30	2	-	-	Egzamin
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie

Cel przedmiotu

Przedmiot ma na celu ukazanie miejsca i znaczenia historii w systemie nauk oraz jej specyfiki przedmiotowej i metodologicznej.

Wymagania wstępne

brak

Zakres tematyczny

Wykład

1. Przedmiot i zakres metodologii historii.
2. Historia jako dyscyplina wiedzy.
3. Teoria źródła historycznego.
4. Metody badań historycznych.
5. Pojęcie prawdy i obiektywizmu w historiografii.
6. Historiografia jako dyskurs władzy.
7. Historia nieantropocentryczna.
8. Retoryka w narracji historycznej.
9. Historia a antropologia.
10. Teorie genderowe w historiografii.
11. Teoria postkolonialna.
12. Historia oralna.
13. Historia a pamięć.
14. Mīt w historiografii.

Ćwiczenia

1. Metodologia nauk – metodologia historii. Zagadnienia wstępne.
2. Teoria faktu historycznego.
3. Teoria źródła historycznego w poglądach wybranych badaczy.
4. Źródło historyczne między autentycznością a wiarygodnością.
5. Wnioskowanie indukcyjne i dedukcyjne w praktyce (na przykładzie wybranych fragmentów prac naukowych).
6. Metoda bezpośrednia i pośrednia ustalania faktów (o tajemniczym pochodzeniu Galla Anonima).
7. Metoda filologiczna (analiza językoznawcza w badaniach nad osadnictwem wczesnosłowiańskim), metoda genealogiczna (Ingria -- o tajemniczej historii pewnej krainy).
8. Metoda geograficzna (o początkach państwa polskiego i wschodnioeuropejskim handlu dalekosiężnym w okresie wczesnego średniowiecza).
9. Metoda porównawcza (o początkach Państwa Morawskiego oraz tronie w siodle władcy), wnioskowanie z milczenia źródeł.

10. Procedura wyjaśniania w badaniach historycznych na podstawie wybranych przykładów.
11. Składniki narracji historycznej (zdania historyczne, prawa i oceny) na podstawie wybranych przykładów.
12. Metodologiczne wyzwanie – wyprawa Jarosława Mądrygo na państwo polskie w 1031 roku.

Metody kształcenia

Wykład: wykład informacyjny, wykład analityczny, wykład syntetyczny, wykład problemowy.

Ćwiczenia: dyskusja, dyskusja punktowana, rozmowa nauczająca, analiza tekstów historiograficznych, ćwiczenia dotyczące stosowania metod badawczych.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
ma wiedzę z zakresu procedur i metod badawczych w dyscyplinie naukowej historia	• KH2_W04	- dyskusja - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	• Ćwiczenia
zna i rozumie główne współczesne paradygmaty badań historycznych	• KH2_W07	- aktywność w trakcie zajęć - dyskusja - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	• Ćwiczenia
twórczej analizy nowych sytuacji i problemów samodzielnie formułuje propozycje ich rozwiązywania	• KH2_K06	- obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta - odpowiedź ustna	• Ćwiczenia
zna główne etapy rozwoju historii jako dyscypliny wiedzy i rozumie historyczne uwarunkowania postaw współczesnych historyków	• KH2_W05	- dyskusja - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	• Ćwiczenia
zna i rozumie ewolucyjny i kumulacyjny charakter rozwoju wiedzy historycznej	• KH2_W06	- dyskusja - obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	• Ćwiczenia
ma szczegółową wiedzę o współczesnych dokonaniach, ośrodkach i szkołach badawczych w zakresie przynajmniej jednej epoki i dziedziny historycznej	• KH2_W16	- dyskusja - egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	- Wykład - Ćwiczenia
samodzielnie przy pomocy różnych metod zdobywać wiedzę	• KH2_U09	- egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	- Wykład - Ćwiczenia
ma wszechstronną wiedzę o miejscu i znaczeniu historii w systemie nauk oraz jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej	• KH2_W01	- dyskusja - obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta	• Ćwiczenia
posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych w stosunku do historycznego dorobku podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność ich prezentacji	• KH2_U16	- dyskusja - wypowiedź ustna	- Wykład - Ćwiczenia
rozumienia problematyki etycznej związanej z odpowiedzialnością za trafność przekazywanej wiedzy z uczciwością naukową oraz uczciwością w sytuacji prowadzenia sporu naukowego	• KH2_K10	egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	- Wykład - Ćwiczenia
zna i rozumie różne definicje i klasyfikacje źródeł historycznych	• KH2_W09	- dyskusja - odpowiedź ustna	• Ćwiczenia
rozumie różnice konwencjonalne i merytoryczne pomiędzy różnymi źródłami wiedzy	• KH2_U05	- aktywność w trakcie zajęć - dyskusja - egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	- Wykład - Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Ćwiczenia: uzyskanie minimum 5 pkt. za wypowiedzi na zajęciach polegające na udziale w dyskusji. Uzyskanym punktom może towarzyszyć ocena w skali od 2 do 5 za merytoryczne przygotowanie się do zajęć. W przypadku negatywnej oceny pracy studenta, nie przyznaje się punktów. W przypadku braku aktywnego udziału w dyskusji, student zobowiązany jest uzyskać punkty w ramach konsultacji.

Egzamin: warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń. Egzamin ustny składający się z odpowiedzi na 3 pytania obejmuje problematykę z zakresu tematycznego przedmiotu.

Literatura podstawowa

1. Topolski J., *Jak się pisze i rozumie historię. Tajemnice narracji historycznej*, Warszawa 1996.
2. Topolski J., *Metodologia historii*, Warszawa 1984.
3. Topolski J., *Wprowadzenie do historii*, Poznań 1998.

Literatura uzupełniająca

1. Ankersmit F., *Narracja, reprezentacja, doświadczenie. Studia z teorii historiografii*, red. E. Domańska, Kraków 2004.
2. Appleby J., Hunt L., Jacob M., *Powiedzieć prawdę o historii*, Poznań 2000.
3. Arnold J.H., *Historia. Bardzo krótkie wprowadzenie*, Warszawa 2001.
4. Bloch M., *Pochwała historii, czyli o zawodzie historyka*, Kęty 2009.
5. Braudel F., *Historia i trwanie*, Warszawa 1999.
6. Buksiński T., *Metodologiczne problemy uzasadniania wiedzy historycznej*, Warszawa-Poznań 1982.
7. Burke P., *Historia i teoria społeczna*, Warszawa-Kraków 2002.
8. Carr E.H., *Historia. Czym jest. Wykłady im. George'a Macaulaya Trevellyana wygłoszone na uniwersytecie w Cambridge styczeń – marzec 1961*, Poznań 1999.
9. Dolański D., *Potyczki historyka z faktami*, „Relacje. Studia z nauk społecznych”, 1, 2016, s. 99-109.
10. Domańska E., *Nekros. Wprowadzenie do ontologii martwego ciała*, Warszawa 2018.
11. Foucault M., *Archeologia wiedzy*, Warszawa 2002.
12. Lakoff G., Johnson M., *Metafory w naszym życiu*, Warszawa 2010.
13. Le Goff J., *Historia i pamięć*, Warszawa 2007.
14. Lévi-Strauss C., *Antropologia strukturalna*, Warszawa 1970.
15. Lorenz Ch., *Przekraczanie granic. Eseje z filozofii historii i teorii historiografii*, Poznań 2009.
16. Marrou H.-I., *O poznaniu historycznym*, Kęty 2011.
17. *Metodologiczne problemy narracji historycznej*, red. J. Pomorski, Lublin 1990.
18. Meyer M., Carrilho M.M., Timmermans B., *Historia retoryki od Greków do dziś*, Warszawa 2010.
19. *Opowiadanie historii w niemieckiej refleksji teoretycznoliterackiej i literaturoznawczej od oświecenia do współczesności*, wyb., przekł. i opr. J. Kałużny, Poznań 2003.
20. Perelman Ch., *Imperium retoryki. Retoryka i argumentacja*, Warszawa 2004.
21. Pomian K., *Historia. Nauka wobec pamięci*, Lublin 2006.
22. Pomorski J., *Historyk i metodologia*, Lublin 1991.
23. Pomorski J., *W poszukiwaniu modelu historii teoretycznej*, Lublin 1984.
24. *Przemiany demograficzne Europy Środkowej w czasach nowożytnych*, red. H. Kurowska, Zielona Góra 2010.
25. Radomski A., *Historiografia a kultura współczesna*, Lublin 2006.
26. *Światopoglądy historiograficzne*, red. J. Pomorski, Lublin 2002.
27. *Teoria wiedzy o przeszłości na tle współczesnej humanistyki*, red. E. Domańska, Poznań 2011.
28. Topolski J., *Świat bez historii*, Poznań 1998.
29. Topolski J., *Wolność i przymus w tworzeniu historii*, Poznań 2004.
30. White H., *Poetyka pisarstwa historycznego*, Kraków 2000.
31. White H., *Proza historyczna*, Kraków 2009.
32. Zamorski K., *Dziwna rzeczywistość. Wprowadzenie do ontologii historii*, Kraków 2008.

Uwagi

brak

Zmodyfikowane przez dr hab. Marceli Tureczek, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 20-04-2021 23:22)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ